

Don Eusebi Güell fou l'aristò-
crata del modern renaixement
de Catalunya. En aquesta no-
stra renaixença s'hi aplega
ren des de bonhora els es-
perits més subtils i cultius
de la nostra terra. El roman-
ticisme, renouant els
records gloriosos de l'anti-
gor, els nostres costums i
tradicions, concurs i lle-
gendes, despertà a poetes i
escriptors, als savis i als ar-
tistes. La música, malgrat
d'ésser la última manifesta-
ció artística que pren les noves

Modalitats de l'època, fou, també,
 prompte seguidor d'aquell mo-
 viment esperencial; el geni
 d'En Clavé va prendre l'ac-
 cent de la cançó de la terra
 i creà l'art coral a Catalu-
 nya. Hombres, bisbes, poetes,
 i músics, arquitectes, i mún-
 ics es trobaren en el gran
 unió del redreçament de l'es-
 perit catalanès, el qual cul-
 minà posteriorment, per la
 força de la lògica, en el
 moviment de les nostres rei-
 vindicacions polítiques.

A tot aquest renovellament
 de les energies catalanes hi
 mancava l'acutament de la

aristocràcia social del país, mar-
xa corprera encara per les
fastuositats foraneres que de
regle la tenien enlluernada.

L'aristòcrata que fes acatament
a la nostra renaixença, que
la compregués i que s'en
declarés pels seus actes gran
protector, havia d'ésser un
seuor en ~~tot~~ el sentit ple de
la paraula: un aristòcrata no
solament de categoria social
sinó sobretot un aristòcrata de
la voluntat i de l'esperit.

Y aquest fou el nostre Jany
Eusebi Güell. Ell fou l'home
aristòcrata per excel·lència.
En ell la riguesa li fou sola-

4

ment arma de Til·ball, arma
pera fer bé al púxsim, ma-
teria pera protegir l'art la
ciència i el redreçament
esperitual del seu poble.

Tot això en Don Eusebi
no era necessitat d'un esperit
ambiciós de glòria o de
respecte de les clanes intel-
lectuals de Catalunya, ^{no} ~~ni~~;
Don Eusebi era tot això que
havem dit, era un reuer
Tan complert perquè tenia
necessitat d'expandir
el seu esperit selecte, la
seua bondat inesgotable, la
seua humilitat esguinada,
el seu amor a la seua
terra.

I el renaixement català

5
en tenia fretura d'un bon
Eudeli; perquè facin el
que vulguin els homes, cri-
din tant com vulguin els
iconoclastes moderns, l'ho-
me no s'escaparà mai de
la necessitat de les catego-
ries, ni quini polítiques, ni
quini socials. Les categories
falses i euganyores poden
donar motiu a les reaccions
anàrquiques, però aquestes
mateixes reaccions no
són res més que uns ins-
truments d'unes germanies
segurament més abso-
lutes que les que el poble
avorriria i anul·la.

Si, Don Eusebi era necessari al nostre Renaixement, no sols per la protecció que a quest en rebia, sinó, majorment, perquè significava el reconeixement de la vera aristocràcia catalana al nou alocament de l'esperit de Catalunya.

L'aristocràcia de Don Eusebi es reflectava ja ^{en} la seva persona alta i elegant, en el seu vostre bondados, en el seu parlar, digne, serè i man.

La seva altera rocial no inspirava temor ni humilitat, sinó simpatia i atracció respectuosa. És que

7
en el fons esperituaal d'aquel
home hi havia la llum i
el tremp d'un artista. Per
així ell sent necessitat del
tracte i intím dels més grans
artistes de Catalunya: poetes,
poetisses, arquitectes, pintors
i músics. A uns els porta
dintre mateix de casa seva, al
seu despatx de treball, com
si vulgués que fessin din-
gar de bellera la prova dels
seus materials que dona ri-
quesa; al altres els fa tan-
taniar palaus, esglésies i ^{parts} parts
que són esclat d'un
irradiament fulgurant.
Poetes, poetisses, arquitectes
i pintors tots reben temps

ajut i comandes perquè don-
guin fruits d'inspiració a
la Patria.

La Múrica, aquest art ~~que~~
subtil que pren els sentits
i l'ànima de l'home; la mún-
rica, que en aquella època, en-
tre moralistes, ja s'havia iden-
tificar amb el desvetllament
catalanès, que dels cors po-
pulars d'En Claué ja havia
passat a les cantates de fermes,
més doctes, i havia ja penetrat
en nostres salons amb la matei-
xa canci popular harmonitza-
da i amb la canci original, que
dixant el tipus de romanesa
italiana portava una frescor
de primavera juvenil. La mún-
rica, diu, no havia de robar

9
el cor del nostre Don Eusebi,
posseint ell aquella firma
de temperament i aquella
sensibilitat esquinçada que el
distingia?

Per això ell es mostrà sem-
pre protector de tota manifes-
tació musical seriosa: per ai-
xí ell sap ~~voler~~ voltar-se dels
nostres ~~sus~~ distingits de Bar-
celona, i amb ells dona a n'el
seu palau del carrer Nou a-
quelles ~~reunions~~ ^{audicions} memorables
de les obres que els seus mi-
rics preferits componien.

En l'altíssim saló central
d'aquell palau, en aquell
saló que era el sancta
sanctorum, famílies, hi

10
emplaca el nostre puer l'ex-
pressió del seu noble ideal
amb l'altar d'adoració a
l'altíssim, donant-li com
major ornament l'in-
strument musical noble
per excel·lència, l'orgue
de les mil veus que des-
cendint de l'altura om-
plen l'espai de vibracions re-
veres.

En aquell saló temple de l'al-
tíssim i al mateix temps temple
de l'ort, s'hi reunia la base
bona intel·lectual, la Barcelona
artística. En ell s'hi celeb-
ren audicions de les obres
d'aquell músic estimat de
Don Gaspari que es deia Garcia

11
Robles, home d'ànima d'infant,
artista intuitiu que concebia
grans obres amb una frescor
d'inspiració i amb una ale-
rada ben singular en aquella
època que la nostra música
tot just començava a tenir
fermeza pròpia.

El mestre García Robles, peti-
t d'estatura, amb uns bigots ~~en~~
recarrolats i clarguissims que
contrastaven amb els seus
ulls espessos i bondadosos,
dirigia aquella mena
d'executants d'orquestra i veus
estirant-se tot ell, pesant-se
de puntetes per portar el
compàs i donar vida a
la interpretació d'aquell ora-
tori de Santa Isabel.

12.

a aquella exenar de l'òpera
« Garraf », que l'èximi
poeta Pico i Capnpanar
havia escrit i que el mestre
Garcia havia musicat amb
una empremta i inspiració ben
virginals.

En aquelles ^{regions} ~~auditories~~ mu-
sicals, que secundaven les selec-
te camerates, juvenils, del
temps del renaixement italià,
el nostre Don Eusebi no so-
lament n'era el patró i el
mecena, sinó que els ulls
de tots aquells auditors selec-
tissims n'era verament l'à-
nima inspiradora. Ell amb
els ulls il·luminats anava
als uns als altres, complimen-

Tant a l'athom, als executants,
 " als invitats, a l'artista i
 a l'aficionat, al senyor
 de la rublera i al senyor
 amicquet que ningú amagat
 assistia a n'aquella sessió
 culminadora. Don Eusebi
 fruita del que portava al
 pròxim, fos ric fos pobre, fos
 un mestre o volament un
 simple aficionat. I era que
 ell, allavors, estava en el verta-
 der repòs, en la fruita del re-
 sultat de tots els seus afanyos
 nobilissims: reposava del llot
 i bull de la fàbrica i dels
 negocis, i pensava que de tota
 aquella prosa en vertia l'art
 i la joventia d'aquell moment

merent. Ell, sentint aquella
 mística que havia ajudat
 a crear i havia fet possi-
 ble l'executar ~~havia~~ desudament
 veia en ella com una inte-
 ri del seu ideal de la vida,
 un ennoblement esperitual
 propi: al premi del
 goig etern. En aquelles sessions
 selectes ell hi veia com la
 mística catalana hi prenia
 ja la gran volada; i en aquella
 mística ja fulgada en amples
 formes i harmonies inquietes
 de nous horitzons, ell hi ^{con-} siderava
^{considerava} l'agrupament fort de tots els seus
 artistes protegits; l'arquitec-
 tura del geni d'En Gaudí,

l'harmonia mas sentida dels ver-
 sos d'En Pico i Campoman, la
 prova ja rica i viva d'En
 Pico i Laler; hi sentia el verb
 de la Patria, la parla catalana, ver-
 bi de nostra raca, que ell ja
 feia euryenar als petits infants
 d'aquesta Colonia. Es a dir en
 aquells vespralls de nova musica
 catalana ell hi ~~gustava~~ coprava
 el fruit saborós de tota la
 bona acció protectora i fute
 en sobre la cultura catalana.

Però si jo parlo aquí no es
 per atreure tot el que a-
 cabo de dir, sinó principal-
 ment per a ~~rebre un punt~~
^{expressar}
~~l'expressió~~, una paraula de

l'cordança del que deu l'Orfeo
 Català al nostre pïer
 Jan Eusebi. Per això si no
 m'haquessin convidat a ri-
 quel homenatge jo no per així
 no haguera deixat d'as-
 tir hi amb l'esperit cor i
 ànima.

L'Orfeo Català en aque-
 lla època tüt jüst començava
 les seues primeres refiládes.
 Fins allavors era format per
 homes solament. A l'engran-
 dir el cor amb nous i
 noves varem sentir la
 necessitat de tenir una en-
 senya que^{fos} el símbol del
 nostre ideal, de l'ideal de

servir a Catalunya amb
els nostres cants inspirats
~~amb~~^{en} el mateix accent de
la nostra terra i en l'art
més noble i pur.

L'ocasió fan promissió
que la nostra Senyera fos
beneïda a Montserrat, la
muntanya sagrada de la
Pàtria; i que ho fos per
les mans ~~sagrades~~ del gran
bisbe Morgades, restaurador
del monestir de Ripoll. I quin
patriò podiem desitjar més
noble i més identificat
amb el nostre ideal que
el gran patrià que en aquest
moment nomenetem?

El acceptà el nostre padrinatge,
 ell i la seva gentil filla Ja-
 bel, avui marquesa de Castell
 durrius, allavors en flor
 del joventut i ja docta
 nuniquera. (A la qual en a-
 quest moment porto també ex-
 pressió d'homenatge o agraïment.)

L'Orfei Català encara no
 tenia cap mèrit per mere-
 xer tan alt padrinatge; sola-
 ment tenia la gràcia d'una
 joventut entusiasta i d'un
 amor fervent a l'art i a
 la Patria. Don Eusebi i la
 seva filla van comprendre el
 nostre ideal i ^{en} l'apadrinar
 el nostre símbol vanen donar.

nos un nou alè per a treballar
 pel ~~del~~ cant de la renaixença
 Pàtria • Montserrat, bisbe
 Margade, pàchinatíe de la
 vera aristocràcia catalana
 crec ió que foren la vera
 força que donà a l'Artís la
 Talà l'ànima que la quan-
 ta i l'esperit artístic que
 li ha donat glòria.

Joni Enchà dard'allavors
 fou sempre alt protector de
 la nostra entitat; ell aju-
 dant moral i materialment
 tota eupua extraordinària
 que novelles eupues venien
 amb qualsevol i poteria tota

Manifestació important de
la música catalana.

L'Orfeó Català hauria
volgut en aquest moment
solennement prestar son ho-
menatge al gran patrici fent
resonar tan cant amb
totes les veus veus entusiastes,
però ja que així no ho ~~est~~
podria ésser per motiu de
l'època de vacances, que
els nostres elements en gran
part dispersats, l'Orfeó
Català us envia aquí la
seua senyera que és el
símbol de tot el seu ideal

21
i de la vena vida; us envia un
Eus el drap sagrat que ha
peridit les vives matins glo-
ries, us envia aquí aquesta
fenzera perquè excent fio-
la del gran procer Comte de
Güell val que s'inclini da-
vant del monument que
aquests honrats obres, fills
le gràtia a un tal pare, han
aixecat en expressió de
gratitut i homenatge.

Aquesta eulogia coforia
d'ésser fiola del gran comte,
permeten, encara, que en a-
quest moment de senti, han-
dera de la Patria, representació
de tota la Renaixença catalana.

per homenatge la memòria
 del noble Don Eusebi Güell
 i Bacisalpí; així tot
 Catalunya paga el deute
 d'amor i veneració al
 gran patrici a un dels
 homes que més s'ha ve-
 rida i honorada.

Juà ~~Antoni~~ ~~Guàrdia~~